

Сліпецький С.

Іван Снігурський народився 18 травня 1784 р. в с. Берестяни на Самбірщині. Батько його був парохом в цьому селі. Мати походила з священничого роду Вербицьких. Успішно закінчивши гімназію в Самборі 1800 р., Іван Снігурський отримав стипендію релігійного фонду і поїхав до Львова. Там вивчав філософію і богословіє, підробляв, даючи приватні лекції для допомоги матері, котра 1799 р. овдовіла. Після чотирилітніх студій у Львівському університеті для поглиблення богословських знань 1804 р. поступає на навчання в університет у Відні. Після закінчення третього курсу богослов'я 1807 р. одержав дияконські свячення з рук єпископа Перемиського Антона Ангеловича, котрий в той час прибув до Відня. Будучи питомцем четвертого курсу богослов'я в церкві святої Варвари був рукоположений в священничий стан і за проханням тодішнього пароха цієї церкви, о. Івана Ольшевського, назначений сотрудником при столичній греко-католицькій парохії. 1811 р. о. Іван Снігурський захищає докторат з богослов'я і призначається професором, а з 1817 р. – деканом теологічного факультету Віденського університету. В березні 1818 р. номінований цісарем Францом I на Перемиського єпископа і в серпні того ж року відбулась його інтронізація, яку довершив тодішній митрополит Львівський Михайло Левицький.

Вступивши на єпископський престіл, новий архипастир застав єпархію дуже занедбаною. Щоб пересвідчитись в її потребах, владика розпочав свою архиєрейську працю з візитації всіх, навіть найменших, і найвіддаленших парохій.

Впродовж цілого життя докладав багато зусиль, щоб підняти з темряви свій народ. У 1826 р. Снігурський стає почесним головою філософського факультету Перемиського ліцею. Його нагляд значно вплинув на виховання студентів, котрі прихильно ставилися до культури і соціальних потреб народу. На той час видавнича діяльність в Галичині на стільки занепала, що букварі для народних шкіл вчителі та учні писали самі від руки, а церковні книги завозили з Почаївського монастиря. Розуміючи загальну потребу організації видавничої діяльності Снігурський 1929 р. викупив друкарню у поляка Я. Голумбієвського і добився дозволу на заснування української друкарні в Перемишлі, в якій було негайно налагоджено масовий випуск підручників для народних шкіл. Снігурський разом з архиєпископом капітули Іваном Лаврівським заснував при кафедрі дорожочинний архів і бібліотеку.

Іван Снігурський матеріально підтримував і заохочував українських авторів, виплачуючи їм гонорари з власних коштів.

Один з членів «Руської трійці» Яків Головацький у своїх спогадах писав: «Єпископ Снігурський прийняв мене з такою благодушністю, що прямо очарував мене... На прощання я показав збірник пісень... Опісля він вийняв зі столика 50 гульденів і сказав: «Це вам на видатки у підготовленій до друку рукопису». Це був мій перший гонорар за літературні праці».

Засобами Снігурського при перемиській консисторії створено музичну школу, яка відіграла роль піонера у розвитку хорової музики в Галичині і взагалі музичної культури. Серед її вихованців були відомі пізніше композитори М. Вербицький і П. Любич. Єпископ Снігурський відновив діяльність братства св. Миколая в Перемишлі, яке допомагало бідним студентам перемиського ліцею і займалося охороною пам'яток старовини. І взагалі, Снігурський розгорнув надзвичайно широку благодійну роботу у різних формах, у тому числі започаткував фонд допомоги вдовам і сиротам. Його заходами відкрито 1845 р. в Перемишлі духовну семінарію, другу в Галичині. Окрім

того, єпископ Снігурський став одним з засновників «Просвіти» на Прикарпатті. Духовна і громадська гуманна діяльність єпископа Снігурського принесла йому широку повагу всієї громадськості Перемищини. Про це засвідчив його похорон, в якому взяли участь крім українців, польське духовенство і євреї на чолі з рабинами. Передчасна смерть обірвала церковну і суспільну діяльність єпископа. 24 вересня 1847 р. його не стало. Поховали в Перемишлі, а після закриття цвинтаря 1897 року його тіло перенесли до катедрі і перепоховали під великим престолом.

Вшанування пам'яті

Першою ластівкою вшанування пам'яті єпископа Снігурського стала книга священника із Яворова Йосипа Лозинського «Життя Іоана Снігурського», яка була надрукована у Львівській Ставропії 1851 року.

До 100-х роковин з дня народження єпископа І. Наумович видав книжечку «Життя преосвященного єпископа Перемиського, Самбірського і Сяноцького І. Снігурського». Вона була надрукована у 1884 р. накладом товариства ім. М. Качковського.

1894 р. професор богослов'я у Перемишлі о. Юстин Желеховський, домашній капелан і біограф владики, до 110-ї річниці з дня народження Івана Снігурського присвятив працю «Іоан Снігурський, його життя і діяльність в галицькій Русі», яка була надрукована у Львівській Ставропії.

25 вересня 1897 р. у Перемишлі відбулися заходи з нагоди перенесення останків єпископа Снігурського з цвинтаря до катедрального собору святого Іоана Хрестителя, приурочені до 50-ї річниці з дня смерті владики.

Визначною подією не тільки в історії села Берестяни, а й рідного краю стало відкриття і освячення меморіальної дошки на честь єпископа І. Снігурського 13 травня 1990 року. У Святій Літургії, яку очолив владика Юліан Вороновський, взяли участь священники о. Петро Федюк, о. Петро Мірчук, о. Степан Рисей, о. Микола Куць, о. Петро Баран, о. Євтимій Волинський з Канади, о. Ярослав Рій, о. Василь Савчин, диякон Петро Сюсько. Під час Служби Божої у своїй проповіді владика Юліан Вороновський, розповівши про церковну і громадську діяльність єпископа Снігурського, зазначив, що наш земляк багато зусиль доклав до національного відродження краю. Робив усе, щоб богослужіння правились українською мовою, на ній велись і церковні документи.

Та неділя стала пам'ятною для берестянців ще й тим, що на церкві було відкрито і освячено меморіальну дошку з написом «Видатному діячу рідного краю, засновнику просвіти на Прикарпатті, уродженцю Берестян єпископу Івану Снігурському». Потім пройшов невеличкий мітинг-реквієм, на якому, зокрема, добровільні дослідники життя і діяльності І. Снігурського розповіли про нього. Дослідження базуються виключно на архівних документах. У створенні меморіальної дошки доклали зусиль Мар'ян Воробець, Богдан Москвитин, Іван Чижович.

22 травня 1994 р. з нагоди 210-ї річниці від дня народження єпископа Снігурського, після Святої Літургії була відправлена панахида біля пам'ятної таблиці славному земляку. В заході взяли участь представники громадсько-політичних організацій м. Самбора. Про великого просвітителя говорили вчитель історії Роман Яджак, голова самбірського осередку Союзу українок Ростислав Федак, голова НКТ «Бойківщина» Василь Семчишин. У художній програмі взяли участь учні місцевої школи і хор «Діброва» з Самбора.

У 1997 р. до 150-ї річниці від дня смерті єпископа у серпневому номері часопису

Самбірсько-Дрогобицької єпархії «Жива вода» була надрукована стаття голови клубу греко-католицької інтелігенції «Обнова» м. Львова Івана Гречка «Єпископ Іван Снігурський».

До 155-ї річниці від дня смерті єпископа у часописі «Голос Самбірщини» у вересні 2002 р. була надрукована стаття Степана Павлішака «Єпископ Іван Снігурський».

У цьому ж році у Львові надруковано працю В. Пилиповича «Єпископ Снігурський і інші перемиські єпископи».

У зв'язку з тим, що колишня катедра залишилася у власності поляків, 16 грудня 2003 р. у Перемишлі здійснено ексгумацію і перенесення останків єпископа до теперішньої катедри св. Йоана Хрестителя. Перенесено металеву труну і кам'яну таблицю з написом «Єпископ Йоан Снігурський. 1818-1847». При перенесенні останків були присутні о. Андрій Гут, о. мітрат Євген Попович, о. Даріуш Заба, о. канцлер Богдан Степан, п. Євген Завалень, п. Роман Блюй, п. Василь Гришко, директор єпархіяльної бібліотеки п. Богдан Білий.

23 вересня 2007 року після закінчення Святої Літургії парох церкви о. Андрій Меліш відправив панахиду з нагоди 213-ї річниці від дня народження єпископа.

Приклад вірного служіння єпископа Івана Снігурського Церкві і народу є гідним наслідування. Вічна йому пам'ять!

Сліпецький С. Єпископ Іван Снігурський // Слово № 3 (33), 2007, с. 29-30.